

3.4. Analyse van de voortijdige beëindiging van commissarismandaten

In de loop van 2010 zijn bij de Hoge Raad voor de Economische Beroepen tal van meldingen omtrent het voortijdig ontslag van de commissaris ingediend.

Het is nuttig om in dit verband de volgende aspecten van naderbij te bekijken:

- Wettelijke context
- Toepassingsgebied
- Modaliteiten van de meldingsplicht
- Opdracht van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen
- Statistische gegevens over 2010

3.4.1. Kernfactoren van deze studie

Uit de statistische analyse van de meldingen die in de loop van 2010 bij de Hoge Raad zijn ingediend, en na de toepassing gedurende twee jaar van de meldingsplicht aan de instellingen die deel uitmaken van het systeem van publiek toezicht van elke voortijdige beëindiging van een commissarismaandaat, kunnen de volgende conclusies worden afgeleid:

- De Hoge Raad stelt vast dat het aantal meldingen in stijgende lijn is. Toch kan betreurd worden dat er in een aantal gevallen geen spontane melding gebeurt, maar dat er pas gereageerd wordt wanneer de Hoge Raad daartoe uitdrukkelijk verzoekt, en dit op basis van de kennisgeving die door één van de beide partijen is overgemaakt.

De Hoge Raad hoopt in elk geval dat er in de toekomst minder herinneringen zullen moeten overgemaakt worden. In zoverre het de bedrijfsrevisor is die in gebreke blijft om de wettelijk vereiste informatie aan de Hoge Raad en vervolgens aan het Belgisch systeem van publiek toezicht door te geven, kan ervan uitgegaan worden dat de entiteiten van het Belgisch stelsel van publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, die bevoegd zijn voor de individuele dossiers, deze tekortkomingen van nabij opvolgen.

- De Hoge Raad stelt met genoeg vast dat er in heel wat dossiers de nodige aandacht wordt besteed aan de rol van de ondernemingsraad in het kader van het ontslag van de commissaris, zoals uitdrukkelijk voorgeschreven door het Wetboek van vennootschappen. Uit de aan de Hoge Raad overgemaakte informatie blijkt dat een aantal commissarissen die

bij een ontslag betrokken zijn, de vennootschap die ze verlaten uitdrukkelijk aan deze voorschriften herinneren.

- Het is wenselijk dat de publicatieformaliteiten omtrent de commissarismandaten, zoals door het Wetboek van vennootschappen opgelegd aan het bestuursorgaan, meer zorgvuldig worden opgevolgd. De Hoge Raad heeft helaas moeten vaststellen dat er voor bepaalde gecontroleerde entiteiten niet de door de wet vereiste bekendmakingen in de Bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* voorhanden zijn, of dat de formulering te wensen overlaat. Er kan echter van de commissaris verwacht worden dat hij nauwkeurig zou toezien op de naleving door de vennootschap van deze uit het Wetboek van vennootschappen voortvloeiende verplichtingen.
- De wet legt de Hoge Raad op om de ontvangen kennisgeving binnen de maand aan de instellingen van publiek toezicht te bezorgen. Vaak verloopt er echter een lange periode tussen de datum waarop de kennisgeving wordt ondertekend en de datum waarop de melding daadwerkelijk wordt verstuurd en bij de Hoge Raad binnenkomt.
- Vaak is er in de kennisgevingen die de Hoge Raad in 2010 heeft ontvangen, sprake van een "ontslag in onderling akkoord". De Hoge Raad stelt vast dat deze beëindigingswijze niet uitdrukkelijk in het Wetboek van vennootschappen is voorzien. In zoverre dergelijk ontslag mogelijks een onafhankelijkheidsprobleem zou kunnen verbergen, verdient het aanbeveling om de nodige aandacht te besteden aan dergelijke situaties.
- De Hoge Raad stelt zich vragen bij de vaststelling dat in 7,5 % van de ingediende meldingen het voortijdig beëindigen van het commissarismaandaat wordt gemotiveerd door het niet-langer voldoen aan de criteria die de aanstelling van een commissaris verplicht maken, terwijl traditioneel wordt aangenomen dat dit geen wettige reden is voor het voortijdig ontslag van de commissaris.

3.4.2. Wettelijke context

Artikel 38 van de Europese richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 (de zogenaamde auditrichtlijn¹) bepaalt dat elke voortijdige beëindiging

1 Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde

van het mandaat van een wettelijke auditor of auditkantoor (ontslag of opzegging) ter kennis moet gebracht worden van de toezichthoudende autoriteit; bovendien dient een motivering voor het ontslag te worden gegeven.

Meer in het bijzonder stelt voornoemd artikel: *“De lidstaten zien erop toe dat de gecontroleerde entiteit en de wettelijke auditor of het auditkantoor de voor het stelsel van publiek toezicht bevoegde autoriteit of autoriteiten in kennis stellen van het ontslag of opzegging van de wettelijke auditor(s) of (het) auditkanto(or)en) tijdens de duur van de benoeming en hiervoor een afdoende motivering geven”.*

Deze bepaling van de auditrichtlijn is in Belgisch recht omgezet door de wet van 17 december 2008²; hiermee is de omzetting van de richtlijn in Belgisch recht vervolledigd. De overige bepalingen van de auditrichtlijn waren reeds door de bijzondere volmachtenbesluiten van april 2007 in Belgisch recht omgezet³, doch de voorschriften inzake het auditcomité en de meldingsplicht ingeval van de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat bleven nog over.

Het bestaande artikel 135 van het Wetboek van vennootschappen is vervangen en luidt voortaan als volgt:

“§ 1. De commissarissen worden benoemd voor een hernieuwbare termijn van drie jaar.

Op straffe van schadevergoeding kunnen zij tijdens hun opdracht alleen om wettige redenen worden ontslagen door de algemene vergadering. Meer in het bijzonder is een verschil van mening over een boekhoudkundige verwerking of een controleprocedure op zich geen wettige reden voor ontslag.

Behoudens gewichtige persoonlijke redenen mogen de commissarissen tijdens hun opdracht geen ontslag nemen tenzij ter algemene vergadering en nadat zij deze schriftelijk hebben ingelicht over de beweegredenen van hun ontslag.

jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad, *PB* L 157 van 9 juni 2006, blz. 87.

2 Wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en de financiële ondernemingen, *B.S.*, 29 december 2008, derde editie.

3 Wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor, gecoördineerd door het koninklijk besluit van 21 april 2007, *B.S.*, 27 april 2007.

§ 2. De gecontroleerde vennootschap en de commissaris stellen de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, als bedoeld in artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, in kennis van het ontslag van de commissaris tijdens zijn opdracht en zetten op afdoende wijze de redenen hiervoor uiteen.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen bezorgt deze informatie binnen een maand aan de instellingen die deel uitmaken van het Belgisch systeem van publiek toezicht en die opgesomd zijn in artikel 43 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor.”

De stringente voorschriften inzake het ontslag van de commissaris, toepasselijk sinds 1985, blijven behouden; wel is sinds 2007 in het Wetboek van vennootschappen uitdrukkelijk gepreciseerd dat een verschil van mening over een boekhoudkundige verwerking of een controleprocedure op zich geen wettige reden is voor ontslag.

Nieuw is dat voortaan een publiek toezicht op de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat wordt ingevoerd, via een meldingsplicht – zowel voor de commissaris als voor de gecontroleerde vennootschap – en dit telkens wanneer er een ontslag is van de commissaris in de loop van zijn mandaat.

Deze informatieplicht geldt sinds 8 januari 2009, rekening houdend met de inwerkingtreding van de wet van 17 december 2008 op de tiende dag na de publicatie in het *Belgisch Staatsblad*.

3.4.3. Toepassingsgebied

Overeenkomstig artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, dient elk ontslag van de commissaris tijdens zijn opdracht ter kennis te worden gebracht van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. Deze kennisgeving moet gebeuren, zowel door de commissaris als door de gecontroleerde entiteit.

a) Vennootschappen en verenigingen

De verplichting om het stelsel van publiek toezicht te informeren over elke voortijdige beëindiging, met de aanduiding van de motivering, geldt niet alleen voor vennootschappen maar ook voor VZW's, en dit omwille van artikel 17, § 7 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de inter-

ationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen⁴.

Deze meldplicht is eveneens van toepassing is op vennootschappen en verenigingen die niet verplicht zijn een commissaris te benoemen, doch zich vrijwillig onderwerpen aan het controleregime.

b) Drie jaar

De kennisgeving is verplicht ingeval van een beëindiging van het commissarismaandaat tijdens de opdracht, dit wil zeggen vóór het verstrijken van de wettelijke termijn van drie jaar.

c) Onderscheid tussen ontslagneming ("démision") en opzegging ("révocation")

Zowel het ontslag als de opzegging van de commissaris moeten ter kennis worden gebracht van de instellingen van het Belgisch stelsel van publiek toezicht.

De wet maakt een onderscheid tussen de volgende situaties:

- indien de beslissing tot beëindiging van het mandaat genomen wordt door de gecontroleerde entiteit, gaat het om een opzegging (gedwongen ontslag in hoofde van de commissaris / vrijwillige onderbreking in hoofde van de gecontroleerde entiteit);
- indien de beslissing tot beëindiging van het mandaat genomen wordt door de commissaris, is er een ontslag (vrijwillig ontslag in hoofde van de commissaris /gedwongen onderbreking in hoofde van de gecontroleerde entiteit).

Terminologisch kan de wettekst enige verwarring scheppen, aangezien er in de Nederlandstalige versie van artikel 135 van het Wetboek van vennootschappen in beide gevallen sprake is van "ontslag"; in de Franstalige versie spreekt men daarentegen respectievelijk van "révocation" en "démision".

⁴ Dit artikel 17 van voormelde wet van 1921 bepaalt immers in paragraaf 7: "§ 7. De artikelen 130 tot 133, [134, §§ 1, 2, 3 en 6], 135 tot 137, 139 en 140, 142 tot 144, met uitzondering van [artikel 144, eerste lid, 6° en 7°], van het Wetboek van vennootschappen zijn van overeenkomstige toepassing op de verenigingen die een commissaris hebben benoemd. Ten behoeve van dit artikel moeten de woorden "wetboek", "vennootschap" en "rechtbank van koophandel", aangewend in voornoemde artikelen van het Wetboek van vennootschappen, worden begrepen als respectievelijk "wet", "vereniging" en "rechtbank van eerste aanleg"."

Het onderscheid tussen de twee situaties is van belang, aangezien de voorwaarden en de procedure verschillend zijn. Ook heeft het onderscheid gevolgen voor de partij die zich desgevallend zal moeten verantwoorden over het al dan niet bestaan van "wettige redenen" (in hoofde van de gecontroleerde entiteit) of "gewichtige persoonlijke redenen" (in hoofde van de commissaris).

In het kader van onderhavige tekst, is het nuttig om de algemene principes in herinnering te brengen.

- Ingeval de commissaris door de vennootschap wordt ontslagen ("opzegging")

De commissaris kan tijdens zijn opdracht alleen om wettige redenen door de algemene vergadering worden ontslagen (artikel 135, § 1, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen).

Vóór 1985 voorzag het Wetboek van vennootschappen in geen enkele specifieke regel inzake het einde van de commissarisfunctie. Als lasthebber kon de commissaris op elk ogenblik opgezegd worden (*ad nutum*). Destijds was de opzegging, zoals de ontslagneming van de commissaris, aan geen enkele voorwaarde onderworpen, tenzij dat dit niet ontijdig mocht gebeuren of in omstandigheden die de andere partij schade zouden berokkenen.

Sinds 1985 bevat het Wetboek van vennootschappen stricte voorwaarden inzake de opzegging. Zo wou de wetgever voorkomen dat de revisor zomaar ontslagen zou worden of dat het ontslag van de revisor zou ingegeven zijn om te vermijden dat hij bepaalde inbreuken op het boekhoud- of vennootschapsrecht zou bekendmaken.

Als wettige reden kan worden beschouwd, elke aan de commissaris te wijten omstandigheid waardoor men van de opdrachtgever (bijvoorbeeld de aandeelhouders van een vennootschap) redelijkerwijs niet meer kan vereisen dat hij in hem vertrouwen blijft stellen. Zo zou een zwaarwichtige nalatigheid bij de vervulling van de commissarisopdracht als wettige reden kunnen worden beschouwd.

Zoals hierboven reeds gepreciseerd, bepaalt het Wetboek van vennootschappen voortaan, sinds 2007, uitdrukkelijk dat een verschil van mening over een boekhoudkundige verwerking of een controleprocedure op zich

geen wettige reden voor ontslag is (artikel 135, § 1, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen).

Evenmin is het feit dat een grote onderneming een kleine onderneming wordt (en daarmee onder de drempels van het artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen terecht komt) door een vermindering van haar activiteiten, geen geldige reden voor een opzegging. Volgens de parlementaire werkzaamheden inzake de hervorming van 1985 is het zo dat in dergelijk geval de commissaris in functie blijft tot op het einde van de periode van drie jaar.

De opzegging dient te gebeuren door het orgaan dat ook bevoegd is voor de benoeming, met name de algemene vergadering van de aandeelhouders. Wanneer er evenwel een ondernemingsraad bestaat, dient deze voorafgaandelijk te worden geraadpleegd. Het ontslag kan maar gebeuren op voorstel of eensluidend advies van de ondernemingsraad (artikel 159 van het Wetboek van vennootschappen). Indien er geen eensluidend advies is, zal de opzegging als nietig worden beschouwd (artikel 160 van het Wetboek van vennootschappen).

Artikel 136 van het Wetboek van vennootschappen voorziet in een vrij gedetailleerde procedure wanneer de algemene vergadering zich moet uitspreken over het ontslag van een commissaris:

“Wanneer de algemene vergadering zich moet uitspreken over het ontslag van een commissaris, wordt aan de betrokkene onmiddellijk kennis gegeven van de inschrijving van deze aan gelegenheid op de agenda. De commissaris kan aan de vennootschap schriftelijk kennis geven van zijn opmerkingen. Deze opmerkingen worden aangekondigd op de agenda, ter beschikking gesteld van de vennoten, overeenkomstig de artikelen 269, 381 en 535. In voorkomend geval wordt zonder verwijl ook een afschrift gezonden aan diegenen die voldaan hebben aan de formaliteiten die voor de toelating tot de algemene vergadering zijn voorgeschreven.

De vennootschap kan, bij een verzoekschrift waarvan vooraf aan de commissaris (...), kennis wordt gegeven, aan de voorzitter van de rechtbank van koophandel toestemming vragen om de vennoten geen kennis te geven van de opmerkingen die niet ter zake dienen of het aanzien van de vennootschap op onverantwoorde wijze kunnen schaden. De voorzitter

van de rechtbank hoort de vennootschap en de commissaris (...) in raadkamer en doet uitspraak in openbare terechtzitting. Tegen die beslissing staat geen verzet of hoger beroep open.”

Ingeval van ontslag zonder wettige reden, heeft de onwettig ontslagen commissaris recht op een schadevergoeding (artikel 135, § 1, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen).

- Ingeval de commissaris zelf ontslag neemt (“ontslagneming”)

Sinds 1985 bevat het Wetboek van vennootschappen ook stricte voorwaarden inzake de ontslagneming:

“Behoudens gewichtige persoonlijke redenen mogen de commissarissen tijdens hun opdracht geen ontslag nemen tenzij ter algemene vergadering en nadat zij deze schriftelijk hebben ingelicht over de beweegredenen van hun ontslag” (artikel 135, § 1, tweede lid van het Wetboek van vennootschappen).

In de memorie van toelichting, voorafgaand aan de wet van 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, worden deze voorwaarden toegelicht. De nadruk wordt gelegd op het feit dat moet voorkomen worden dat een commissaris, die inbreuken of onregelmatigheden heeft vastgesteld, ertoe gebracht zou worden om zijn verantwoordelijkheid te ontlopen door ontslag te nemen, zonder gebruik te maken van de bevoegdheden waarover hij beschikt en zonder de verplichtingen die op hem rusten na te leven.

Indien de commissaris gewichtige persoonlijke redenen heeft, kan hij zonder enige termijn ontslag nemen. Hij hoeft niet te wachten tot de eerstkomende algemene vergadering. Als gewichtige persoonlijke redenen kunnen bijvoorbeeld beschouwd worden, een ongeval of ernstige ziekte waardoor de commissaris voor een lange periode onbeschikbaar zou zijn. Het moet gaan om redenen die te maken hebben met de commissaris zelf.

Er kan daarentegen geen “persoonlijke redenen” zijn wanneer deze reden voortvloeit uit de uitvoering van de opdracht, bijvoorbeeld het feit dat de leiding de correcte uitvoering van de controles verhindert.

Een commissaris kan ook zijn mandaat beëindigen, zonder gewichtige persoonlijke

redenen, maar omdat hij bijvoorbeeld gehinderd wordt bij de uitoefening van zijn taak of wegens ernstige meningsverschillen met de leiding van de onderneming die van aard zijn dat de revisor oordeelt dat hij niet langer de verantwoordelijkheid voor de verklaring over de jaarrekening kan opnemen. Dergelijk ontslag in de loop van het mandaat zal enkel kunnen ter gelegenheid van een algemene vergadering van aandeelhouders (in voorkomend geval bijeengeroepen op vraag van de commissaris) en op voorwaarde dat de commissaris schriftelijk verslag heeft uitgebracht over de beweegredenen van zijn ontslag.

Artikel 159, tweede lid van het Wetboek van vennootschappen voorziet bovendien in de verplichting van de commissaris om, ingeval van ontslag, aan de ondernemingsraad schriftelijk kennis te geven van de redenen voor zijn ontslag.

Dit verslag over het ontslag is, in tegenstelling tot het controleverslag, niet openbaar, rekening houdend met het beroepsgeheim waaraan de commissaris is onderworpen, zelfs indien hij niet meer in functie is in de vennootschap.

d) Ontslag “in onderling akkoord”

In het Wetboek van vennootschappen wordt niets gezegd over de beëindiging van het mandaat van de commissaris na onderling akkoord van de betrokken partijen, met name van de algemene vergadering – en desgevallend van de ondernemingsraad – enerzijds en van de commissaris anderzijds.

In de praktijk kan vastgesteld worden dat dergelijke beëindiging, die gebaseerd wordt op het algemeen verbintenissenrecht, vrij vaak toegepast wordt.

Deze categorie van voortijdige beëindiging van het commissarismandaat valt ook onder de meldingsplicht van artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat dergelijke situaties, die mogelijk een onafhankelijkheidsprobleem kunnen verbergen, niet aan de instellingen van het stelsel van publiek toezicht zouden gemeld worden.

3.4.4. Modaliteiten van de meldingsplicht

Zowel de gecontroleerde entiteit, als de commissaris moeten de Hoge Raad voor de Economische Beroepen in kennis stellen van het ontslag van de commissaris tijdens zijn opdracht.

Bovendien moeten zij beiden de redenen voor de voortijdige beëindiging op afdoende wijze uiteenzetten. Dit impliceert dat de motivering gepast moet zijn om de instellingen van het stelsel van publiek toezicht toe te laten hun taak naar behoren uit te voeren.

Uit de vergelijking van de motivering van de beide partijen, zal desgevallend nuttige info voortvloeien.

De wetgever heeft geen termijn bepaald voor het overmaken van de informatie aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. Bij gebrek aan een specifieke termijn, kan ervan uitgegaan worden dat de melding dan ook onmiddellijk, ter gelegenheid van het ontslag, dient te gebeuren.

Evenmin heeft de wetgever specifieke formaliteiten bepaald voor het overmaken van de kennisgeving.

De Hoge Raad is zowel door de ondernemingen als door de bedrijfsrevisoren steeds per brief ingelicht over de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat, mét de bijhorende motivering. Soms worden ter staving bepaalde documenten samen met de kennisgeving overgemaakt, zoals de publicatie in de Bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, uittreksels uit de notulen van de algemene vergadering, enz.

Concreet kan de melding gebeuren door een brief te sturen naar het volgende adres:
Hoge Raad voor de Economische Beroepen
T.a.v. de Voorzitter
North Gate III – 6de verdieping
Koning Albert II-laan 16
1000 Brussel

Het is ook mogelijk om het meldingsformulier, dat op de gezamenlijke portaalsite van de diverse instellingen van het stelsel van publiek toezicht⁵ beschikbaar is en dat kan worden gedownload, volledig in te vullen, af te drukken en te ondertekenen. Vervolgens dient dit schrijven per post aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen te worden overgemaakt, ter attentie van de Voorzitter.

5 www.oversight-audit-belgium.eu/.

Voor 2011 stelt de Hoge Raad een administratieve vereenvoudiging van de praktische aspecten van de kennisgeving voorop, vooreerst in de schoot van het systeem van publiek toezicht zelf en vervolgens ten aanzien van de ondernemingen en de bedrijfsrevisoren die onder de meldingsplicht inzake de voortijdige beëindiging van commissarismandaten vallen. Een voorstel zal worden uitgewerkt met het oog op een elektronische kennisgeving, waarbij de identiteit van de partijen wordt gewaarborgd, en een *online*-melding. Uiteraard zal vooraf nagegaan worden in welke mate het bestaand wetgevend en reglementair kader dient te worden aangepast.

3.4.5. Opdracht van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is - overeenkomstig artikel 77 van de wet van 22 juli 1953 - in het Belgisch stelsel voor publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren aangeduid als orgaan belast met de nationale en internationale samenwerking. De Hoge Raad is dan ook in die hoedanigheid belast met de mededeling aan de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht van alle informatie die hij heeft ontvangen, hetzij van de commissaris, hetzij van een onderneming die een commissaris heeft aangesteld en die betrekking heeft op de meldingen inzake het ontslag van de commissaris tijdens zijn mandaat.

Het systeem van publiek toezicht, waarop de eindverantwoordelijkheid van het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren rust, is volgens artikel 43, § 1, eerste lid van de wet van 22 juli 1953 als volgt samengesteld:

- de federale Minister, bevoegd voor Economie;
- de Procureur-generaal;
- de Kamer van verwijzing en instaatstelling;
- de Hoge Raad voor de Economische Beroepen;
- de tuchtinstanties;
- het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris.

De ontvangen informatie dient binnen de maand aan de voornoemde instellingen te worden overgemaakt, zoals voorgeschreven door artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen.

In de loop van 2010 heeft de Hoge Raad de ontvangen informatie systematisch doorgestuurd aan de diverse instellingen van het systeem van publiek toezicht.

De wetgever heeft geen nadere modaliteiten van de kennisgeving aan de instellingen van het systeem van publiek toezicht gepreciseerd.

Bij gebrek aan specifieke modaliteiten, heeft de Hoge Raad in de loop van 2010 de volgende principes toegepast:

- De taal van de briefwisseling vanuit de Hoge Raad aan de instellingen van publiek toezicht wordt bepaald door de taalrol van de commissaris, over wiens ontslag de kennisgeving handelt.
- Wat de territoriaal bevoegde Procureur-generaal betreft, wordt de briefwisseling gestuurd naar de Procureur-generaal, bevoegd voor het rechtsgebied van de zetel van het bedrijfsrevisorenkantoor of, ingeval een natuurlijke persoon is benoemd, van de woonplaats van de bedrijfsrevisor. Gezien de specifieke bevoegdheden van de Procureur-generaal van Brussel inzake materies van het financieel, economisch en handelsrecht⁶, wordt elke kennisgeving eveneens aan de Procureur-generaal te Brussel doorgestuurd.
- Wat de tuchtinstanties betreft, bepaalt de taalrol van de commissaris of de informatie bezorgd wordt aan de Franstalige, dan wel aan de Nederlandstalige tuchtinstanties. Aangezien elke tuchtinstantie autonoom handelt, worden zowel de voorzitter van de tuchtinstantie in eerste aanleg als de voorzitter van de commissie van beroep aangeschreven, alsook zowel de effectieve als de plaatsvervangende voorzitter.

Met het oog op een correcte en duidelijke overdracht van de ontvangen informatie aan de diverse instellingen van het Belgisch systeem van publiek toezicht, is het wenselijk om zekerheid te hebben over de identiteit van de betrokken onderneming. De Hoge Raad gaat dan ook over tot het consulteren van de gegevens, zoals publiek beschikbaar op de website van de Kruispuntbank voor ondernemingen. De publicaties in de Bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* die betrekking hebben op de benoeming en/of het ontslag van de commissaris, waarover sprake in

6 Zie in dit verband het koninklijk besluit van 6 mei 1997 betreffende de specifieke taken van de leden van het College van Procureurs-generaal (*Belgisch Staatsblad* van 14 mei 1997), zoals gewijzigd in 2003. Dit besluit preciseert onder meer de bevoegdheden van de Procureur-generaal te Brussel; aan hem worden taken met betrekking tot de materies van het financieel, economisch en handelsrecht toegewezen.

de kennisgeving, worden opgezocht en nagekeken.

Ook ten aanzien van de commissaris (rechtspersoon en vaste vertegenwoordiger of natuurlijke persoon) wordt de identiteit nagegaan, aan de hand van de gegevens die opgenomen zijn in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren.

Tegelijk wordt alle informatie, ontvangen van de commissaris en de gecontroleerde entiteit, aan de instellingen van het systeem van publiek toezicht per brief overgemaakt.

Van zodra de Hoge Raad een melding over een voortijdig ontslag ontvangt, wordt nagegaan of het dossier volledig is, met andere woorden of de vereiste informatie van beide partijen (zowel van de betrokken commissaris, als van de onderneming die het voorwerp uitmaakt van een wettelijke controle) beschikbaar is. Is dit niet het geval, dan stuurt de Hoge Raad eerst een schrijven naar de partij, van wie nog geen melding is ontvangen, om te herinneren aan de verplichting van artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen. Dit wordt verder opgevolgd om zeker te zijn dat een melding van de beide partijen wordt ontvangen. Van zodra het dossier volledig is, wordt alle ontvangen informatie per brief aan de instellingen van het systeem van publiek toezicht overgemaakt.

Rekening houdend met de specifieke bevoegdheden van elke instelling binnen het systeem van publiek toezicht, beslissen deze autonoom over het verder gevolg dat aan de ontvangen info wordt verleend. De autoriteiten, bevoegd voor de analyse van individuele dossiers⁷, zullen desgevallend de ontvangen informatie verder analyseren of een eigen onderzoek opstarten.

7 De taakverdeling voor de opdrachten van het systeem van publiek toezicht verloopt -overeenkomstig de wet van 1953- als volgt:

- enerzijds voor de algemene aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor: de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op de goedkeuring van professionele normen en aanbevelingen ligt bij de federale Minister, bevoegd voor Economie en bij de Hoge Raad voor de Economische Beroepen;

- anderzijds voor de individuele aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor: de eindverantwoordelijkheid voor 1°) het toezicht op de toelating en registerinschrijving ligt bij de Procureur-generaal;

2°) de permanente vorming, kwaliteitscontrole en toezicht ligt bij de Kamer van verwijzing en instaatstelling;

3°) het tuchtsysteem ligt bij de tuchtinstanties.

Daarnaast is er de adviesbevoegdheid die toevertrouwd is aan het Advies- en controlecomité voor onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM).

Verder bezorgt de Hoge Raad de ontvangen informatie in principe eveneens aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en dit in het kader van artikel 77, § 2 van de wet van 1953; dit moet de beroepsorganisatie toelaten rekening te houden met deze informatie in het kader van de bijdrage van het Instituut in de opdrachten van kwaliteitscontrole en toezicht, zoals omschreven in de wet van 1953.

De Hoge Raad ziet er tenslotte op toe dat aan elke commissaris die een kennisgeving doet omtrent een voortijdig ontslag, alsook aan elke betrokken gecontroleerde entiteit, een ontvangstmelding wordt overgemaakt. Wat de bedrijfsrevisor betreft, wordt deze ontvangstmelding gericht aan de vestiging van het bedrijfsrevisorenkantoor waaraan de vaste vertegenwoordiger is verbonden. Voor de gecontroleerde entiteit wordt de ontvangstmelding gestuurd aan de zetel.

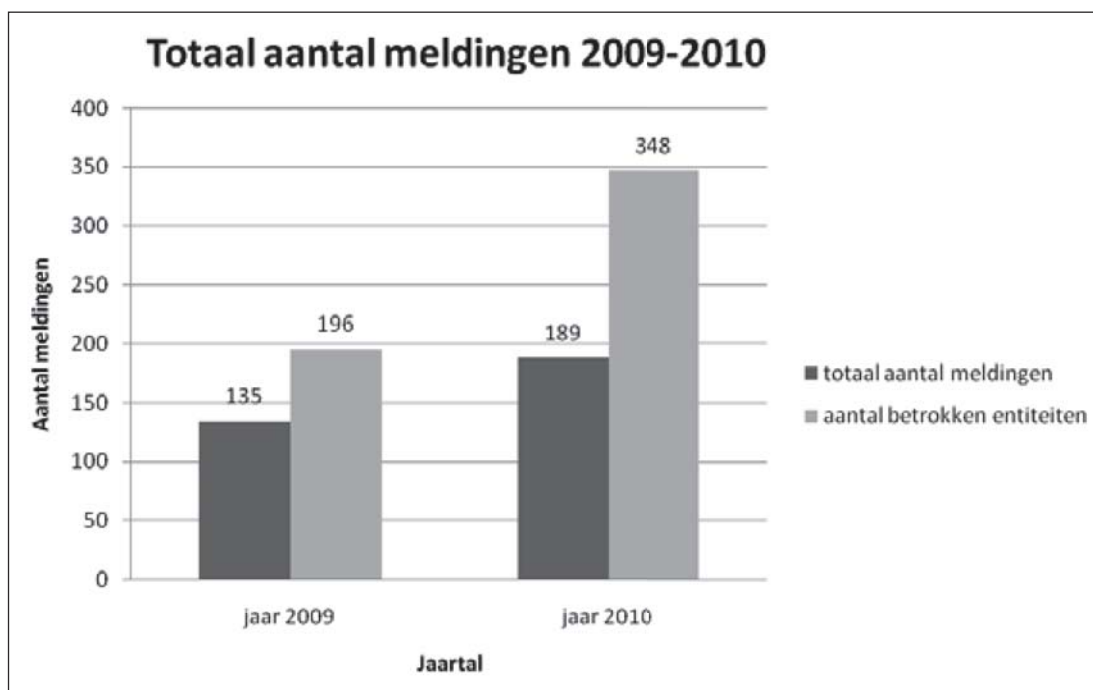
3.4.6. Statistische gegevens over 2010

a) Totaal aantal meldingen – aantal betrokken gecontroleerde entiteiten

In de loop van 2010 zijn er bij de Hoge Raad 189 meldingen inzake voortijdige beëindigingen van commissarismandaten ingediend.

Deze 189 meldingen hebben betrekking op de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat in 348 gecontroleerde entiteiten. Vaak wordt immers één melding gedaan voor verschillende vennootschappen of heeft het ontslag van de commissaris in één vennootschap een weerslag op het commissarismandaat in diverse andere ondernemingen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een beslissing genomen wordt op groepsniveau die gevolgen heeft voor tal van daarmee verbonden ondernemingen.

Indien men de cijfers voor 2010 vergelijkt met de cijfers voor 2009, komt men tot de vaststelling dat er een toename is van het aantal meldingen; voor het jaar 2009 waren er 135 meldingen bij de Hoge Raad ingediend, die betrekking hadden op 196 gecontroleerde entiteiten.

De toename in 2010 van het aantal dossiers is wellicht deels te wijten aan het feit dat deze meldingsplicht, ingevoerd begin 2009, inmiddels beter bekend is geworden. Verder speelt ook de integratie van een bepaalde bedrijfsrevisor in een ander bestaand revisorenkantoor mee: hierbij zijn een aanzienlijk aantal mandaten stopgezet en overgedragen naar het nieuwe kantoor. Concreet heeft de betrokken bedrijfsrevisor in de loop van 2010 voor 67 vennootschappen een melding van voortijdige stopzetting van het commissarisaandaat gedaan. Hiermee neemt de betrokken revisor bijna 1/5 van het totaal aantal gemelde voortijdige stopzettingen van het commissarisaandaat in 2010 voor zijn rekening.

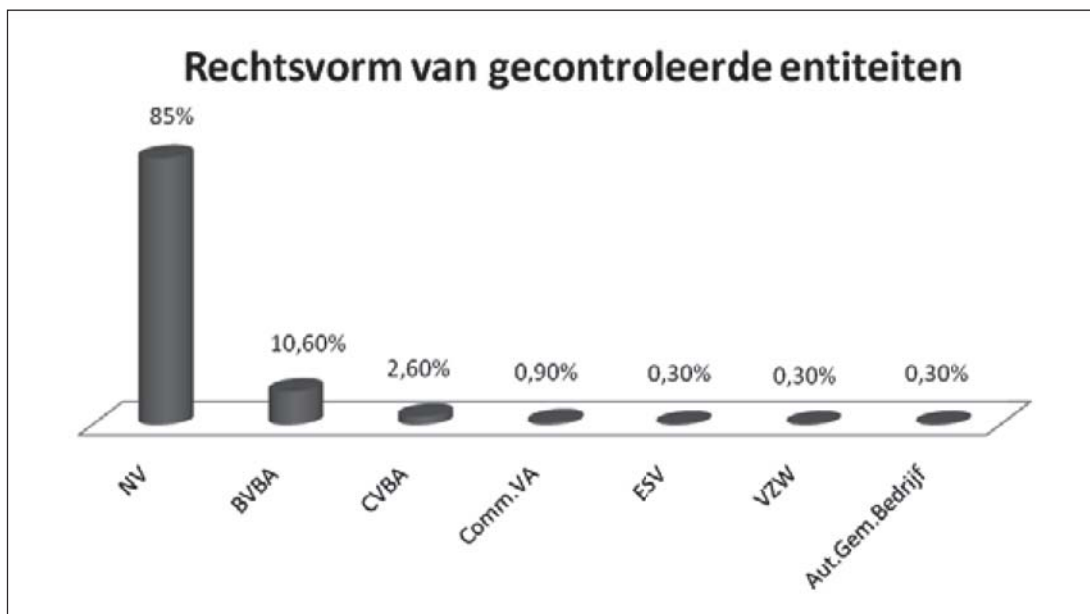
b) Rechtsvorm van de gecontroleerde entiteiten

Meestal hebben de gecontroleerde entiteiten waarvoor een melding omtrent de voortijdige beëindiging van het commissarisaandaat wordt overgemaakt, de rechtsvorm van een naamloze vennootschap (verkort NV).

Meer bepaald is voor 2010 de rechtsvorm van 85 % van de gecontroleerde entiteiten waarvoor een melding wordt gedaan, een NV.

In 10,6 % van de gecontroleerde entiteiten betreft het een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (verkort BVBA).

Voor het overige zijn er meldingen gedaan voor een aantal coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (verkort CVBA) (2,6 %), voor één vereniging zonder winstoogmerk (verkort VZW), voor één economisch samenwerkingsverband (verkort ESV), voor 3 commanditaire vennootschappen op aandelen (verkort Comm.VA) en tenslotte voor één autonoom gemeentebedrijf.

c) Shifttypologie

In de meeste gevallen wordt aansluitend op de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat een nieuwe commissaris benoemd. Op basis van de publicaties die de gecontroleerde onderneming in de Bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad* laat bekendmaken, kan worden nagegaan wie de nieuwe commissaris voor de betrokken onderneming is.

In een beperkt aantal gevallen is de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat echter gemotiveerd door het feit dat de vennootschap niet (langer) zou voldoen aan de criteria om verplicht een commissaris aan te stellen. In dergelijke gevallen zal er geen nieuwe commissaris meer worden aangesteld. Concreet gaat het voor 2010 om 7,5 % van het totale aantal van de voortijdige beëindigingen.

Opvallend is dat er voor 9,5 % van de gecontroleerde entiteiten waarvoor in 2010 een melding is ingediend, geen verdere informatie over de eventuele aanstelling van een nieuwe commissaris beschikbaar is in de Bijlagen tot het *Belgisch Staatsblad*, en dit terwijl de motivering voor de stopzetting geen betrekking heeft op het wegvallen van de verplichting tot het benoemen van een commissaris. Het is niet duidelijk of dit betekent dat er geen commissaris meer is aangeduid dan wel dat de publicatieplicht met betrekking tot het commissarismandaat met de voeten werd getreden.

Op basis van de informatie die wél publiek beschikbaar is, is het nuttig na te gaan tot welk

“type” van auditkantoor de “vroegere” en de “nieuwe” commissarissen behoren: dit is mogelijk door een opdeling te doen naargelang de omvang van het kantoor waartoe de commissarissen behoren. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen de zogenaamde “big 4-kantoren”, de “medium-kantoren” en de “kleinere structuren”. Voor deze opdeling kan onder meer verwezen worden naar de klassificatie die is uitgewerkt in een andere studie van de Hoge Raad, met name de studie inzake de structuur van de externe auditsector in België⁸.

Vervolgens kan de *shifttypologie* onderzocht worden, meer bepaald de vraag of voor de nieuwe commissaris geopteerd wordt voor een beroepsbeoefenaar die behoort tot een kantoor van dezelfde omvang of eerder voor een kantoor van een grotere dan wel kleinere omvang.

Voor de meldingen die in 2010 bij de Hoge Raad zijn ingediend, kunnen de volgende vaststellingen worden gedaan:

De commissaris die voortijdig wordt ontslagen/die voortijdig ontslag neemt:

- maakt deel uit van een kantoor dat behoort tot de *big 4*: in 60 % van de gecontroleerde entiteiten;
- maakt deel uit van een kantoor dat behoort tot de *medium-kantoren*: in 30 % van de gecontroleerde entiteiten;
- maakt deel uit van een kantoor dat behoort tot de kleinere structuren: in 10 % van de gecontroleerde entiteiten.

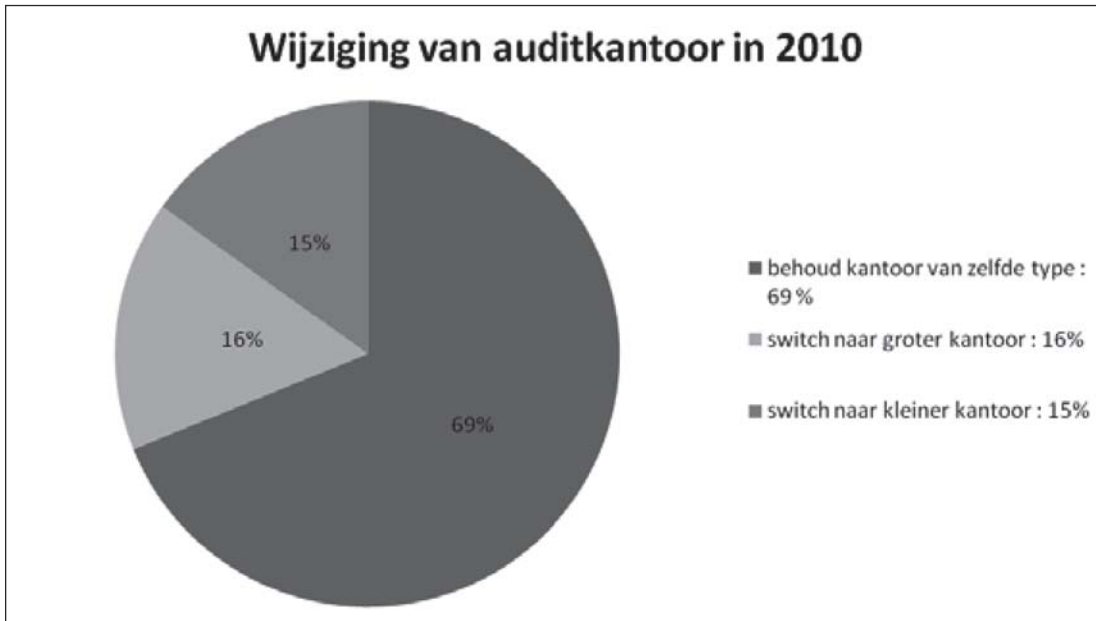
⁸ Zie in dit verband punt 3.1. van dit jaarverslag.

De commissaris die na het voortijdig ontslag van zijn voorganger wordt benoemd:

- maakt deel uit van een kantoor dat behoort tot de *big 4*: in 60 % van de gecontroleerde entiteiten;
- maakt deel uit van een kantoor dat behoort tot de *medium-kantoren*: in 35 % van de gecontroleerde entiteiten;
- maakt deel uit van een kantoor dat behoort tot de kleinere structuren: in 5 % van de gecontroleerde entiteiten.

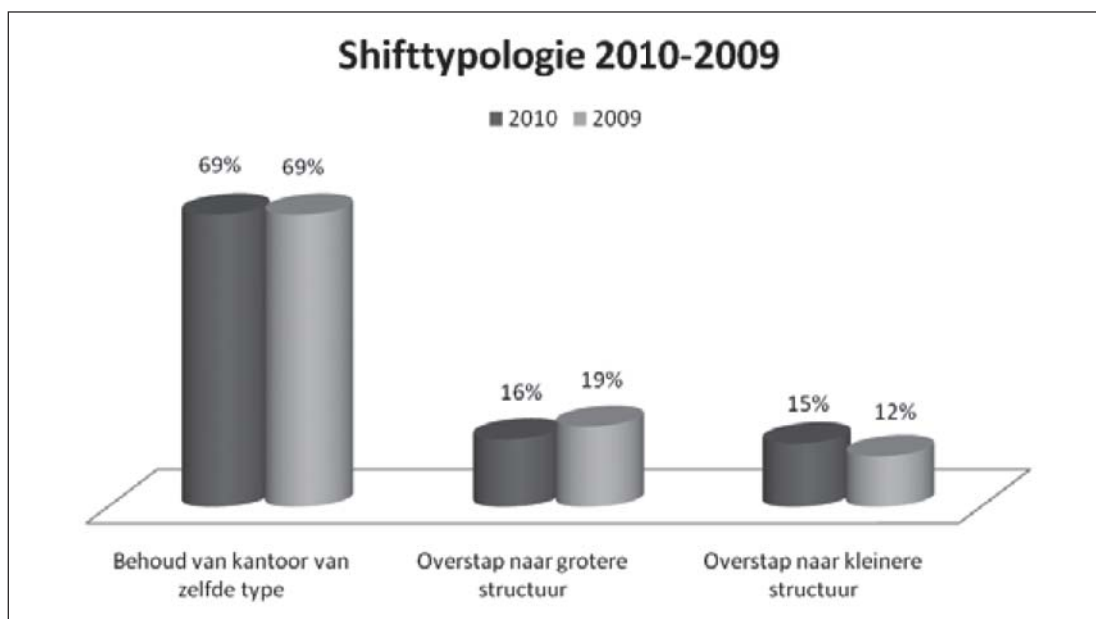
Wat de (eventuele) wijziging van kantooromvang betreft, kan voor 2010 de volgende *shifftypologie* worden vastgesteld:

- Behoud van een kantoor van gelijkaardige omvang: 69 %
- Overstap naar een grotere structuur: 16 %
- Overstap naar een kleinere structuur: 15 %.

De gegevens qua *shifftypologie* liggen min of meer in dezelfde lijn als de vaststellingen qua

shifftypologie voor de meldingen die in 2009 zijn gedaan :

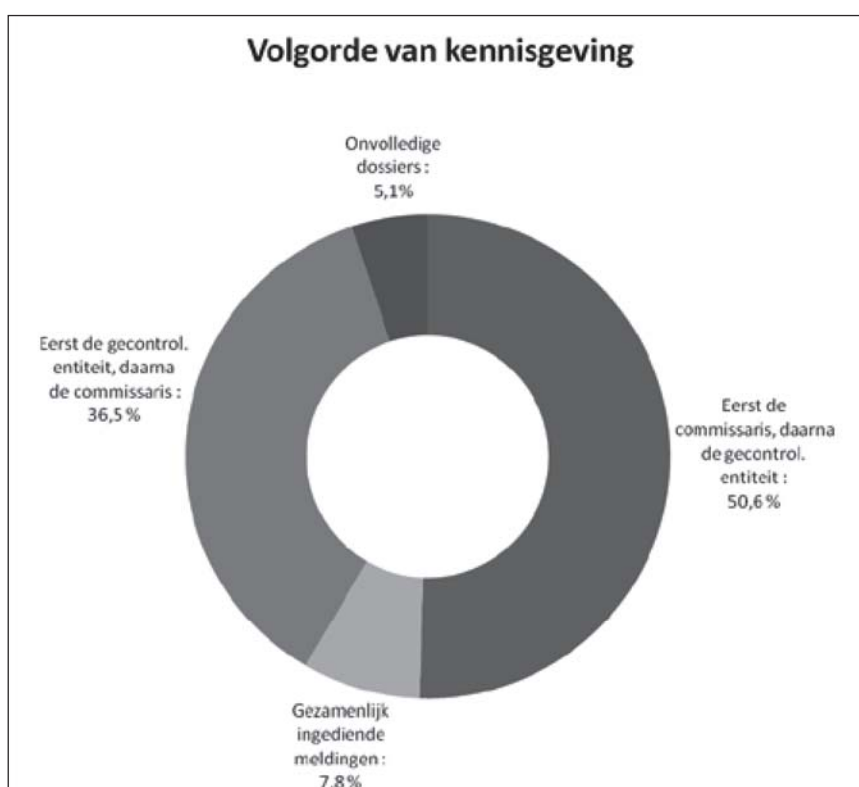
d) Volgorde van kennisgeving

In de meeste gevallen gebeurt de melding vanwege de commissaris en de betrokken gecontroleerde entiteit in een afzonderlijk schrijven, gericht aan de Hoge Raad.

In bepaalde kennisgevingen wordt daarentegen een gezamenlijk schrijven, ondertekend zowel door de commissaris als door de gecontroleerde entiteit, doorgestuurd. In een aantal dossiers gebeurt de kennisgeving weliswaar via aparte brieven, enerzijds vanwege de onderneming en

anderzijds vanwege de commissaris, maar toch worden deze brieven verstuurd in één envelop. Voor 2010 kan gesteld worden dat voor 7,8 % van het totaal aantal gecontroleerde entiteiten de melding aan de Hoge Raad gezamenlijk gebeurt.

In de overige gevallen gebeurt de kennisgeving eerst door de commissaris (50,6 %) en volgt nadien de kennisgeving door de onderneming. Voor de andere dossiers (36,5 %) is de melding aan de Hoge Raad eerst door de onderneming gebeurd en pas daarna door de commissaris.

Van zodra de Hoge Raad een melding over een voortijdig ontslag ontvangt, wordt nagegaan of het dossier volledig is, met andere woorden of de vereiste motivering voor het vroegtijdig beëindigen van het commissarismaandaat vanwege de beide partijen (zowel van de betrokken commissaris, als van de gecontroleerde entiteit) overgemaakt is. Is dit niet het geval, dan stuurt de Hoge Raad eerst een schrijven naar de partij, van wie nog geen melding is ontvangen, om te herinneren aan de verplichting van artikel 135, § 2 van het Wetboek van vennootschappen.

In 2010 is de Hoge Raad genoodzaakt geweest om voor 2 op de 3 meldingen de wettelijk verplichte info aan de andere partij via een brief op te vragen, alvorens de info aan de andere instel-

lingen van het publiek toezicht te kunnen doorsturen. In een beperkt aantal gevallen is een gewone herinnering zelfs niet voldoende gebleken, maar moest een aangetekende herinnering met ontvangstmelding worden overgemaakt.

Niettegenstaande een gedegen opvolging en een stricte herinneringsprocedure, betreurt de Hoge Raad dat er in 5,1 % van het totaal aantal betrokken gecontroleerde entiteiten geen gevolg gegeven wordt aan het verzoek vanwege de Hoge Raad om het dossier te vervolledigen. Het gaat nagenoeg steeds om dossiers waarbij het de gecontroleerde entiteit is die nalaat de wettelijke melding te doen.

In twee gevallen betreft het dossiers waarbij de commissaris te kennen heeft gegeven dat

ernstige meningsverschillen aan de basis liggen van zijn ontslag; het is dan ook verontrustend dat de betrokken ondernemingsleiding tekortschiet aan de wettelijke plicht om een melding te doen bij de Hoge Raad. De situatie is enigszins verschillend indien er sprake is van het niet langer voldoen aan de wettelijke criteria voor de benoeming van een commissaris, of ingeval van vereffening van de gecontroleerde entiteit of overname door een andere vennootschap.

e) *Motivering*

Uit het merendeel van de meldingen blijkt dat de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat van niet-conflictuele aard is, althans volgens de betrokken partijen.

In de melding die via brief wordt ingediend, is inderdaad veelal sprake van een beëindiging van het mandaat "in onderling overleg", tussen enerzijds de onderneming en anderzijds de commissaris, of zelfs van een "minnelijke beëindiging".

Op basis van de motivering in de briefwisseling voor 2010 kan men besluiten dat de beslissing tot voortijdige stopzetting in 67 % van de gevallen te wijten is aan de gecontroleerde entiteit.

Een aantal van de opgegeven motiveringen *in geval de voortijdige stopzetting beslist wordt door de gecontroleerde entiteit*, zijn de volgende:

- nieuwe moedervennootschap – wijziging aandeelhoudersstructuur
- moedervennootschap wil één auditor voor de ganse groep
- nieuwe groepsauditor
- reorganisatie van de controlemandaten van de groep met het oog op de éénheid van controle voor de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening
- centralisatie van de audit van de groep bij één internationaal netwerk
- harmonisering – herziening van de controlemandaten
- rotatiebeleid van de moedervennootschap
- ontslag van de vertegenwoordiger van het auditkantoor
- overname van gecontroleerde vennootschap – verzoek om ontslag vanwege groep
- wereldwijd dezelfde auditor
- benoeming van een nieuwe auditor met een internationale structuur gezien de internationale ontwikkeling van de vennootschap

en de ervaring van het nieuwe kantoor met beursgenoteerde bedrijven

- beslissing van de groep om de controle van de Europese dochters te centraliseren
- éénheid en efficiëntie van controle binnen de groep.

In een beperkt aantal gevallen, met name in 7,5 % van het totaal aantal gecontroleerde entiteiten (26 op 348 gecontroleerde entiteiten), wordt het mandaat voortijdig beëindigd omdat de verplichte aanstelling van een commissaris niet langer vereist zou zijn, bijvoorbeeld omdat de vennootschap de groep verlaat en zo niet meer beantwoordt aan de criteria die de aanstelling van een commissaris verplicht maakt.

Traditioneel wordt het feit dat een grote onderneming in de loop van het commissarismandaat een kleine onderneming wordt (en dus onder de drempels van het artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen terechtkomt), bijvoorbeeld door een vermindering van haar activiteiten, echter niet als een wettige reden voor een ontslag, bedoeld in artikel 135, § 1, tweede lid van het Wetboek van vennootschappen, beschouwd. Volgens de parlementaire werkzaamheden inzake de hervorming van de wetgeving op het revisoraat van 1985 is het zo dat in dergelijk geval de commissaris in functie blijft tot op het einde van de periode van drie jaar.

Toch maken de bedrijfsrevisoren slechts in 8 op de 26 gevallen hierover een opmerking, in die zin dat zij de betrokken vennootschappen erop wijzen dat de voortijdige beëindiging geen afbreuk doet aan de verplichting om een andere commissaris te benoemen en dat de overtreding van het Wetboek van vennootschappen een aansprakelijkheid van de bestuurders kan teweegbrengen.

Wat het motief van de wijziging van het aandeelhouderschap betreft, heeft de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren bevestigd dat het ontslag van de commissaris aanvaardbaar is, "voor zover de wettelijke formaliteiten worden nageleefd (met inbegrip van de formaliteiten ten aanzien van de ondernemingsraad en de Hoge Raad) en dat er verslag wordt uitgebracht over de jaarrekening wanneer op het moment van het ontslag het boekjaar van de entiteit reeds is afgesloten"⁹.

9 Werkzaamheden van de Raad van het IBR, vergadering van 8 oktober 2010, *Tax Audit & Accountancy*, 25/2010, p. 46.

In 2010 wordt in één dossier als reden voor het voortijdig ontslag opgegeven dat de groep meer competitieve prijzen voor de commissarisfunctie wenst te bekomen en dat daarom voor de ganse groep een nieuwe aanbestedingsprocedure wordt uitgeschreven.

In een ander dossier verwijst de gecontroleerde entiteit naar praktische overwegingen op het vlak van coördinatie en algemeen beheer en om éénheid in controle van de groep te verzekeren.

Volgens de meldingen is de voortijdige stopzetting slechts voor 3,6 % van het totaal aantal gevallen te wijten aan de commissaris. Een aantal van de opgegeven motiveringen *ingeval de reden voor de voortijdige stopzetting bij de commissaris ligt*, zijn de volgende:

- onafhankelijkheidsprobleem naar aanleiding van het verlenen van andere diensten door het samenwerkingsverband waartoe de commissaris behoort
- wijziging van aandeelhouderschap van de gecontroleerde entiteit – ontstaan van belangenconflict in hoofde van de commissaris – gewichtige en persoonlijke redenen van de commissaris
- ontslag door commissaris omwille van verdere dienstverlening door accountancy-afdeling van auditkantoor
- stopzetting van activiteiten omwille van bijkomende diensten van een met de commissaris verbonden entiteit
- stopzetting van de beroepsmatige activiteiten van de commissaris (wegens ziekte / pensioen)
- ernstige persoonlijke redenen in hoofde van de commissaris – te grote afstand tussen verblijfplaats van de commissaris en de zetel van de cliënt.

De splitsing van een revisorenkantoor in de loop van 2010 waarbij één van de vaste vertegenwoordigers voor zijn mandaten ontslag neemt en zich laat herbenoemen namens een andere revisorenvennootschap, heeft voor gevolg dat de betrokken bedrijfsrevisor voor 67 vennoot-

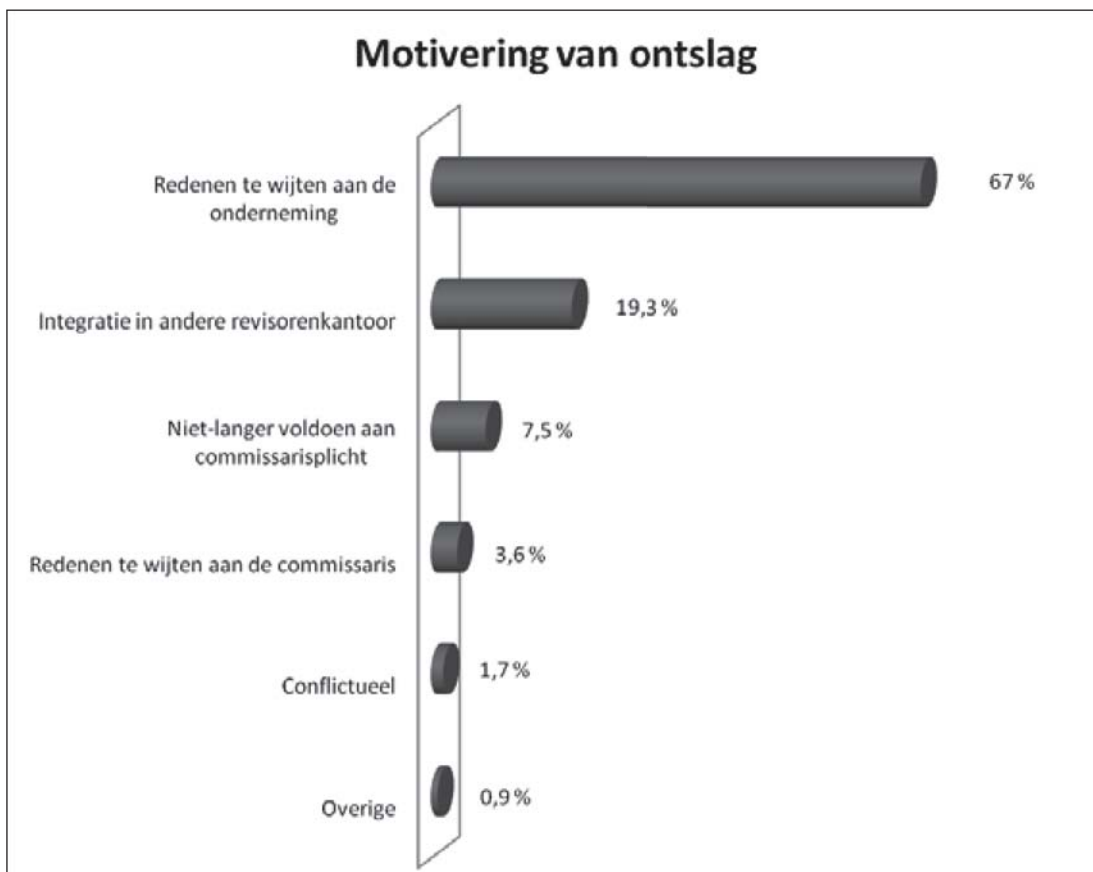
schappen een melding doet van een voortijdige stopzetting van het commissarismandaat, of 19,3 % van het totaal aantal gecontroleerde entiteiten waarvoor in 2010 een melding is gedaan.

Naast bovenstaande “niet-conflictuele” beëindigingen, kunnen 1,7 % van de voortijdige beëindigingen als conflictueel bestempeld worden. Concreet is er voor 2010 in 5 dossiers duidelijk sprake van ernstige meningsverschillen tussen de commissaris en de leiding en ligt de verslechtering van de verstandhouding aan de basis van de voortijdige beëindiging van het commissarismandaat. In 1 dossier blijkt er fundamentele ontevredenheid te zijn over de geleverde prestaties van de commissaris en geeft de gecontroleerde vennootschap te kennen dat er in hoofde van de commissaris laakbare praktijken zouden zijn.

Ingeval van een conflictuele beëindiging worden onder meer de volgende redenen naar voren gebracht:

- ernstige meningsverschillen met de bedrijfsleiding die van die aard zijn dat de commissaris niet langer de verantwoordelijkheid voor de verklaring over de jaarrekening kan nemen;
- meningsverschil naar aanleiding van de verbetering van de jaarrekening;
- achteruitgang van professionele verstandhouding met commissaris die verdere samenwerking onmogelijk maakt; de verslechtering van de verstandhouding zou in de eerste plaats te wijten zijn aan problemen in de interne communicatie en dit met betrekking tot verschillende onderwerpen;
- ontevredenheid over de door de commissaris geleverde prestaties, onder meer qua tijdigheid van de werkzaamheden;
- discussies omtrent mogelijk voorbehoud vanwege de commissaris.

Overigens stemt de motivering van de gecontroleerde entiteit in een aantal gevallen niet overeen met die van de commissaris.

f) Ogenblik van kennisgeving

Het Wetboek van vennootschappen geeft weliswaar geen nadere aanwijzing omtrent het ogenblik waarop de kennisgeving dient te gebeuren. In de praktijk kan worden vastgesteld dat de meldingen meestal gebeuren na de beslissing van de aandeelhoudersvergadering. Af en toe wordt de melding al gedaan op het ogenblik dat de beslissing in de schoot van het bestuursorgaan is genomen om het ontslag aan de algemene vergadering voor te leggen.

g) Tijdstip van beëindiging

Volgens de meldingen die in de loop van 2010 aan de Hoge Raad zijn overgemaakt, vindt de beëindiging van het commissarismandaat plaats:

- in 41,5 % van de gevallen méér dan twee jaar vóór het einde van de wettelijke termijn van drie jaar,
- in 44 % van de gevallen minder dan twee jaar en méér dan één jaar vóór het einde van het mandaat en
- in 14,5 % van de gevallen minder dan één jaar vóór het einde van het mandaat.

h) Bijzondere gevallen

In de meeste gevallen gebeurt de melding vanwege de gecontroleerde entiteit door een persoon die de bevoegdheid heeft om de vennootschap rechtsgeldig te vertegenwoordigen. Het kan gaan om één of meerdere bestuurders, door de afgevaardigde bestuurder of door de financiële directeur.

In één geval is de melding gebeurd door de fiduciaire van de gecontroleerde entiteit.

In drie andere dossiers heeft een advocaat namens de vennootschap de melding gedaan. In twee dossiers hiervan werd de tussenkomst van de commissaris in vraag gesteld.

Tenslotte heeft ook een vereffenaar een melding namens een vennootschap gedaan.

i) Overige vaststellingen

Zoals hierboven reeds toegelicht, worden voor de ontvangen meldingen de publicaties in de Bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*, gedaan door de gecontroleerde entiteit, en die betrekking hebben op de benoeming en/of het ontslag van de commissaris, opgezocht en nagekeken.

Artikel 74, 2°, b) van het Wetboek van vennootschappen vereist immers de neerlegging in het vennootschapsdossier en de bekendmaking in de Bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* van "het uittreksel uit de akten betreffende de benoeming en ambtsbeëindiging van (...) de commissarissen". De publicatie behoort tot de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de gecontroleerde vennootschap.

Vastgesteld kan worden dat in de meeste gevallen de door het vennootschapsrecht vereiste bekendmakingen, wel degelijk worden gedaan.

Helaas zijn er echter een aantal dossiers waarvoor in de Bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* geen spoor is terug te vinden van de voortijdige ambtsbeëindiging van de commissaris (meer bepaald voor 7,2 % van het totaal aantal meldingen). Soms is er zelfs helemaal geen publicatie omtrent de commissarisfunctie beschikbaar, en dus ook niet van de aanvankelijke benoeming.

Vanuit zijn bekommernis over de belangen van het maatschappelijk verkeer, is de Hoge Raad van oordeel dat een correcte en duidelijke informatie omtrent de benoeming en het eventueel voortijdig ontslag van de commissaris essentieel is. Hij meent dan ook dat de bedrijfsrevisoren meer aandacht zouden moeten besteden aan de opvolging door de vennootschap van deze vennootschapsrechtelijke publicatieplicht.

Nog aan de hand van de gepubliceerde informatie, heeft de Hoge Raad kunnen vaststellen dat er voor de vennootschappen waarvoor in de loop van 2010 een melding is gedaan inzake het voortijdig ontslag van de commissaris, in ongeveer 25 % van de gevallen de honoraria van de commissaris (hetzij van de nieuwe, hetzij van de uittredende, hetzij van allebei) publiek vermeld worden. Hoewel dergelijke bekendmaking in principe niet wettelijk verplicht is, draagt dit ongetwijfeld bij tot meer transparantie omtrent de vergoedingen van de commissaris.